

Oradea Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Spirtul de contrabandă

amenință industria spirtilui cu prăbușirea. Nenorocita creație, numită lege a spirtilui, în care pe deoparte se prevăd exagerate taxe fiscale pentru sporirea venitelor Statului, iar pe de altă parte caută să împiedice falsificările, a contribuit numai la distrugerea comerțului și industriei de spirt.

Prima parte a legii țintea, ca să sporească venitele fisco-lui, dar în schimb, în bugetul anului trecut a procurat Statului un deficit bugetar de 5½ miliarde. Din aceste peste 2½ miliarde deficit s'a înregistrat numai din reducerea consumului spirtilui impozitat legal, fiindcă lumea s'a pretat la consumarea spirtilui metilic nesănătos și otrăvitor, dar mai ieftin, fiind de contrabandă și neimpozitat. Prin urmare nici a două parte a legii nu și-a avut rezultatul dorit fiindcă s'a intensificat consumul beuturilor spirtoase falsificate, în loc să se reducă.

Consumul spirtilui industrial a scăzut cu 89%, deoarece toată lumea căuta să-și producă separat beuturile spirtoase. Numai astfel ne putem explica, de ce s'au descoperit în scurt timp 309 cazane de fiert beuturi spirtoase, sustrate dela impozite și otrăvitoare.

În urma politicii spirtilui greșită, în ultima oră, după atâtea intervenții și memorii, se vede, că și guvernul s'a convins despre necesitatea revizuirii acestei politici. Dl Mihai Popovici, a promis chiar o revizuire radicală a regimului spirtoase-lor, observând, imposibilitatea actualului regim.

În urma acestor amănunte, sperăm că industria spirtilui în fine va avea posibilitate, ca să-și reia avântul de dezvoltare, chiar și în interesul sporirii venitelor Statului și pentru împiedicarea extinderii beuturilor falsificate și otrăvitoare, sustrate dela impozite.

Oradea-Mare primește întreprizite

O delegație de comercianți a prezentat guvernului un memoriu în chestia înființării întreprizitelor

Consiliul orașului Oradea-Mare, a cerut guvernului autorizație pentru

înființarea unor întreprizite vamale,

în interesul dezvoltării vieții economice.

Dl. Popovici, ministru de finanțe, a declarat, că Oradea-Mare

va primi necondiționat autorizația cerută

dar nu este sigur, dacă aceasta

autorizație se va putea obține până este în vigoare actuala lege vamală, care

exclue posibilitatea înființării întreprizitelor vamale libere.

Noul proiect al legii vamale, de altfel este redactat și Uniunea Corporațiilor Comerciale a intervenit la guvern ca să i-se trimită acest proiect spre studiere, pentruca să-și facă obiecțiunile înainte de a se prezenta parlamentului.

A feketeszesz

sötét hulláma, mint szennyes áramlat elsöprésel fenyegeti az ország szesziparát. A szesztörvénynek nevezett szerencsétlen alkotás, melynek első része a szeszitalokra kivetett adók felemelését, másik rész pedig a szeszitalok hamisításának letörését célozta, a romániai szeszipart és szeszkereskedelmét a tönk szélére juttatta. A törvény első része voltaképpen azt a célt szolgálta volna, hogy az adók felemelésével az állam bevételei is gyarapodjanak. Ehelyett a mult évben öt és félmilliárd lej deficittel zárult az államháztartás költsége, ebből pedig két és félmilliárd lej a szeszdó csökkenése folytán következett be. A törvény másik célja a szeszgyasztásnak kontingentálás útján való csökkentése sem érte el célját mert szabad piédájává tette az országot a feketeszesznek s legujabban pedig az egyik legveszedelmesebb méregnek, a faszesznek.

A szesztörvény életbeléptetése óta, három év leforgása alatt 89 százalékkal esett az ipari szesz fogyasztása, amit megmagyaráz az, hogy a Szeszszindikátus ellenőrző közegeinek aránylag rövid idő alatt 309 kisüstöst sikerült leleplezniök, amelyek évek óta tiltott módon úgy egészségügyi mint állami ellenőrzés nélkül állították elő és hozták forgalomba a szeszt.

Most aztán a 12-ik órában a kormány is ráeszmélt, hogy ez a politika nemcsak az ország szesziparát teszi tönkre, hanem mérhetetlen károkat okoz az államnak és a mezőgazdaságnak. Azok a megújuló memorandumok, melyekkel a romániai mezőgazdasági és ipari szeszgyarak a kormányt rendszeresen ostromolták, ugylátszik, hogy célhoz vezettek, mert a pénzügyminiszter elhatározta, hogy radikális revízió alá veszi Románia szeszpolitikáját és szeszadórendszerét. Ha ezt az ígéretét a pénzügyminiszter tényleg valóra is váltja véget vet a feketeszesz és metilalkohol rombolásainak s amellet, hogy konszolidálja a román szeszipart és biztosítja az államháztartás jövedelmét, népegészségügyi célokat is szolgál, mert megmenti az életnek a metilalkohol halálra-ítélt áldozatait. Mint siralomházban az elítélt, a kegyelmet, Románia szeszipara úgy várja a pénzügyminiszter ígéretének be- váltását.

O pauză care decide de viitorul ei.

Cu toate că se cântă tango-ul ei favorit, ea se oprește cu dânsul în ușă. În ochii lui ea descoperă acea privire, pe care nici odată n'a mai resimțit-o așa de adâncă, o privire de admirație - solemnă și profundă - înclinațiunea spre legătura pentru viață. Ea poate totuși rezista privirilor sale, fiind conștientă de admirabila îngrijire a tenului ei. Ea își dă seama că regulata îngrijire cu cremele Elida a dat epidermei ei acel aspect de vioiciune, care constituie secretul multor femei.

„Crema de noapte Elida” pentru curățirea și alimentarea pielii în timpul nopții, hrănește pielea uscată cu grăsimea necesară. „Crema de chaque heure Elida” vă apără de asprimea aerului și arșița soarelui. Pătrunde imediat în piele și are un efect curativ miraculos. Chiar mâini înroșite și o piele neglijată devin, prin întrebuințarea cremei de chaque heure, mate și asemănătoare alabastrului. Preferată de mii de doamne ca cea mai bună cremă din lume.

Crema de noapte Elida și de zi, Crema de noapte și de zi pentru pielea suplă,
Intrebuințând ambele frumoasă vei fi. Crema de zi și de noapte pentru pielea fină.

Tubul Lei 45.-. Borcanul Lei 75.-.

CREMELE ELIDA

Románia egyik legjelentősebb iparának koncentrációját készítik elő a Bánságban

A malomipar az utolsó órában megakarja teremteni a kollaborációt, hogy kiküszöbölje a belföldi lisztpiacon dúló bizonytalanságokat, amelyek megbénítják a termelést — Központi eladás és kvótászerinti termelés a jelszó

Méreteiben és jelentőségeiben is nagyarányú ipari koncentráció van folyamatban a Bánságban. Egyelőre még a kulisszák mögött folynak a tárgyalások, de szakmai körökben már számolnak a koncentráció gyors bekövetkezésével. A malomipar koncentrációjáról van szó, amely ipar az utóbbi évek folyamán olyan nagy és komoly nehézségekkel küzdött, hogy a szakma vezető-körében fel kellett vetődnie a szakma teljes átszervezésének gondolata.

Malomiparunk helyzete a közelmúltban.

Tudvalevő tény, hogy amíg az egyes romániai iparokban, az utóbbi évek dekonjunkturáját azzal igyekeztek parrizozni, hogy a rokonszakták centrális alapokra fektették úgy a termelést, mint az értékesítést, karteleteket létesítettek és egészséges kondíciókat állapítottak meg, addig

a malomiparban a legteljesebb individuálitás érvényesült.

Volt ugyan egy szindikátus a Bánságban és a Regátban, de ezek a szervek csupán arra szorítottak, hogy a szakmát kollektíve érintő vám- és szállítási ügyeket rendezzék. Emellett a piacokon rentabilitásra menő verseny folyt, egyfelől a kis és nagy malmok, másfelől pedig maguk a nagymalmok között is. Ez a helyzet arra vezetett, hogy,

a belföldi lisztpiacon a viszonyok napról-napra rosszabbodtak,

amit súlyosított az a körülmény is, hogy nagymalmaink termelési feleslegüket nem exportálhatták, minthogy a külföldi államok védővámrendszere elzárta a román liszt útját, ahol pedig ez a körülmény nem állott fenn, ott a konkurens államok dumping árai törték le a piaci árakat. Malomiparunk így a legváltóságosabb helyzetbe került. Évek óta csak erősen redukált üzemmél dolgozhattak és nem egy jelentékeny vállalat teljes leépítése következett be.

A szindikalizálás felé.

A malomipar dekonjunkturája az elmúlt évben érte el kumulációs pontját. A helyzet egészen vigasztalan volt. Az üzemek legnagyobb része szűnelt és csak a domináns vállalatok dolgoztak heti háromnapos üzemmél. Ebben a vigasztalan helyzetben vetődött fel először a szakmai szindikalizálás terve. Természetesen

országos koncentrációra gondolni sem lehetett, de a bán-sági nagymalmok vezetői szívesen fogadták az iniciatívát.

Az akkori tárgyalások azonban nem jutottak tovább az elvi kérdéseknél, amelyeket nagy általánosságban körvonaloztak is abban a szűk körben, ahol a szindikalizálás tervét felvetették. Ekkor

váratlanul megszaktak az amugyis informatív jellegű tárgyalások.

Ennek egyszerűen az volt az oka, hogy tavaly ősszel váratlan konjunktura következett be, az olcsó buza és a gyöngye tengeri termelés nagy liszttelemek plasszirozását tették lehetővé,

Felveszik az elejtett fonalat

A pillanatnyi helyzet, ha nem is olyan vigasztalan, mint két évvel ezelőtt, sok kívánni valót hagy magamögött. A raktarak tul vannak halmozva, a kereskedők is telítve vannak, a fogyasztás pedig változatlanul tartozkodó. Így természetszerűleg

egy tulkinálatt keletkezett és ez a tulkinálatt dominálja a piacot.

Erre talán a legjellemzőbb az, hogy az árajánlatok alig mozognak a termelési árak szívonálán, tehát nem csak hogy haszonnal nem lehet kalkulálni, de igen gyakori a ráfizetés is. Emellett, vagy talán éppen ennek következtében az ugynevezett gyöngye kezek egyre jobban kimélyítik a helyzetet azáltal, hogy nem tesznek eleget fizetési kötelezettségeiknek, vagy pedig

a terminusok betartása érdekében, minden áron igyekeznek tudadni készleteiken.

A bán-sági malomipar vezetői köréi elérkezettnek látták az időt arra, hogy a szindikalizálás, illetőleg malomipari koncentráció elejtett fonalat ismét felvegyék. Kétségtelen, hogy ez a legmegfelelőbb időben történik. Azok, akik pillanatnyi előnyökért hajlandók voltak a szakmai konszolidációt feláldozni, most már belátják, hogy a termelés folytonosságának biztosítása, csak kollektív védekezés által válik lehetővé.

Hogy tervezik a centralizációt?

A mozgalom élén a Prohászka Múmalom és a Bega Malom állanak. A terv az, hogy

előbb megteremtik a bán-sági malomipar konstrukcióját, melyet fokozatosan terjesztenek ki

a malmok ismét teljes kapacitással kezdtek termelni és így

újra szabad tere nyílt a versenynek.

De a konjunktura csak rövid ideig tartott. A piacot váratlanul érték a nagytömegű lisztajánlatok. Az árak kezdtek esni, mert a fogyasztás nem hogy emelkedett volna, de a rossz kereseti lehetőségek miatt csökkent. Ezenkívül az inséges területek felvásárolták azokat a buzafeleslegeket, amelyek a kampány kezdetén a malmokra kedvezően alakították a buzaárakat és ennek következtében a legtöbb malomvállalat drágább külföldi búzára szorult, hogy angazsmanjait effektuálhassa.

Erdélyre, esetleg egész Romániára.

A centralizációnak első etapja volna a központi eladási iroda, az egységes eladási feltételek megteremtése és a termelésnek kvótában történő szabályozása. Amint értesülünk, eddig mintegy tíz nagy bán-sági malom tette magáévá a tervet, illetőleg nyilvánította ezirányú készségét, sőt szimpátiával fogadják a centralizáció gondolatát azok a távolabbeső nagymalmok is, amelyeknek bekapcsolódása csak későbbi időpontra várható. A kérdés végleges létargyalására egyébként a kezdeményezők értekezletre hívták össze az érdekelteket, amely értekezletet e hó végén fogják megtartani Temesváron.

Munkatársunknak alkalma volt beszélgetést folytatni a mozgalom irányításában résztvevő egyik bán-sági nagy malomtulajdonossal, aki a centralizáció jelentőségéről a következőket mondotta:

— A mai termelési viszonyok további fenntartása a malomipar már nem is lassu, hanem gyors halálát jelentenék. Általánosságban ismeretesek azok az okok, amelyek évek óta megbénították ezt a hajdan virágzó ipart.

A helyzet hova-tovább egyre rosszabbodik.

És ezt csak úgy lehet parrizozni, ha a fogyasztáshoz viszonyítva történik a termelés is, másszóval, ha a malomipar csak annyit termel, amennyire éppen szükség van. A tulkinálatt megszüntetése egyszégesen alakítaná az árakat és ennek nyomában természetszerűleg be kell következnie a szakmai piac konszolidációjának is. Sajnos, exportra még évekig nem számíthatunk, ha csak a kormány prémiumokkal és másféle ked-

vezményekkel nem protekcionálja a malomipart, egy oknál több tehát, hogy a belföldi piacot konszolidáljuk. Ha a kartell, illetőleg a szakmai koncentráció létrejön, az ország egyik legnagyobb ipara menekült meg a biztos elsorvadástól.

— p. —

Banca „Albina“ își spo-rește capitalul dela 50 la 100 milioane

Cea mai veche și mai mare bancă din Ardeal „Albina“ din Sibiu și care are filiale în Brașov, București, Cluj, Dicio-sânmartin, Lugoj, Medias, Târgu-Mureș și Timișoara, în adunarea generală, care a avut loc în Sibiu,

a hotărât să-și urce capitalul dela 50 la 100 milioane lei,

inițiind o nouă emisiune.

Vechii acționari pot obține câte o nouă acție de 500 lei, la care se mai socotesc și 50 lei spese de emisiune.

Acțiunile sunt a se achita în trei rate. La semnare se achită 30%, adică 150 lei și 50 lei spese de emisiune, urmând, ca 150 lei să se achite în 31 Iulie, iar restul de 200 lei în 31 Octombrie a. c.

Nouii acționari, cari achită întreaga sumă a acțiilor până la 30 Aprilie a. c. vor beneficia de întreaga sumă dividendală.

Semnarea acțiilor noi se acceptă la fiecare filială a institutului.

„Atlanta“ Industrie de Textile S. A. din Timișoara, se aranjează pentru fabricarea de zefiruri

Industria Textilă „Atlanta“ S. A. din Timișoara, ce dispune de un capital social de 6 milioane lei, a ajuns la o nouă etapă de dezvoltare. Intreprinderea ce s'a inițiat în anul 1926, s'a ocupat până acuma aproape exclusiv cu fabricarea de fire, iar acum instalând 12 războaie noi, s'a aranjat pentru fabricarea de zefiruri. Fabrica „Atlanta“ ce este cointeresată Banca de Scont S. A. din Timișoara, a ajuns în anii din urmă la o importantă dezvoltare, ce se datorește în primul rând conducerii pricepute a dlui director Grünberger Ludovic.

A Concordia cserép és téglagyár kiegyenlített hitelezőit

A Concordia cserépi cserép és téglagyár, melynek fizetési zavarai a közelmúltban intenzíven foglalkoztatták a közgazdasági köröket, kiegyenlített hitelezőit. E célra a német D bankok ötmillió lej hitelt folyósítottak az érdekelteknek, akikkel a Pető testvérek kiegyeztek és amely kiegyezés után a gyár érdekeltségéből kivonultak. A Schwäbische Zentralbank angazsmanját a Concordiánál levő angazsmanjait is átvette a külföldi csoport és így a Concordia részvényei és ingatlanai tehermentesen ment át ennek tulajdonába.

Discuțiile în jurul tarifului vamal

de **Iacob Peptea**,
secretar general la U. G. I. R. Cluj

I.

Cu decretul regal No. 955 din 4 Aprilie 1927, a fost pus în vigoare pe ziua de 14 Aprilie 1927, actualul tarif vamal de import.

Acest tarif vamal — după cum glăsuște referatul Ministerului de finanțe din zilele acelea — „s'a stabilit de către o Comisiune vamală, în baza valorilor medii ale tuturor produselor specificate în el, luându-se act de propunerile industriștilor, comercianților și consumatorilor, în ceea ce privește protecțiunea vamală necesară dezvoltării industriei naționale și degrevarea tuturor taxelor prohibitive la articolele ce nu se fabricau în țară în funcțiune de utilitatea consumației fiecărui articol”.

Trebue să recunoaștem, că lucrarea Comisiunii vamale în chestie n'a fost ușoară, considerând că a trebuit să alcătuiască o nouă nomenclatură vamală, potrivită cu noua structură a producției indigene din cuprinsul unei țări cu frontierele politice mult largite.

Taxele vamale ale diferitelor produse din cele trei regimuri ale naturei, pentru înconjurarea neajunsurilor ce-ar rezulta din fluctuațiunea valorii leului — hârtie — s'au stabilit și în lei-aur, rămânând ca aceste taxe aur să se perceapă în lei-hârtie prin aplicarea unui coeficient raportat la baza aur, coeficient stabilit la intrarea în vigoare a tarifului la 40 și menținut până în ziua de astăzi.

Tariful vamal în chestie era contemplat a servi de bază și în ce privește relațiunile noastre comerciale cu străinătatea, cuprinzând:

a) taxe vamale minimale aplicabile mărfurilor din țările cu cari avem acorduri, sau vom încheia convențiuni comerciale și vom primi în compensație avantaje pentru produsele noastre și

b) taxe vamale generale — mai mari — aplicabile mărfurilor importate din țările cu cari n'avem asemenea acorduri și convențiuni comerciale.

În tot cazul, acest tarif, cu micile lui scăderi, inerente unei opere care a luat ființă într'un timp de caducitate economică, este o operă de incontestabilă valoare.

Abia a început însă a se adapta viața noastră economică noului tarif vamal — s'a schimbat guvernul și cu această schimbare s'a pus la ordinea zilei revizuirea lui.

Alte comisiuni vamale au început să lucreze, pe noi baze și cu noi date, atât la modificarea nomenclaturei, cât și la fixarea nouilor taxe, cari urmau să se pună în aplicare concomitent cu stabilizarea valutară.

Mai bine de un an de zile au tinut într'o enervare expectativă producția noastră industrială și cu ea întreagă viața noastră economică aceste lucrări de revizuire, cei interesați ne știind

ce regim vamal li se va aplica și pe ce baze își vor putea construi în viitor programul lor de producție.

Căci trebuie să se știe, că în mod rațional orice producție, pentru a-și asigura continuitatea nestânjenită, trebuie să se întemeieze pe un program de lungă durată și pe calcule cât mai exacte. Ori, tariful vamal, care este și un regulator al prețurilor indigene și în anumite cazuri al cheltuielilor de producție — influențează în mod covârșitor un asemenea program de producție. Ca atare revizuirea tarifului vamal mereu de actualitate și știrile plasate tendențios sau fără tendință, în legătură cu ea, pot fi considerate și ele ca una din cauzele crizei economice în care ne găsim de atâta vreme.

Actualmente suntem în preajma unui nou regim economic întemeiat pe alte principii de economie națională decât cel de până-acum, care pune și el la ordinea zilei revizuirea tarifului vamal — culegând în acest scop datele necesare.

Totodată s'a pus în discuție publică și caracterul economic al țării noastre și în legătură cu ea problema protecțiunii industriei naționale.

Discuția, natural, se susține în cele mai multe cazuri în mod unilateral, reprezentanții producției agricole considerând protecția producției industriale ca neîndreptătită într'un stat agricol, câtă vreme reprezentanții producției industriale, invocând bogățiile naturale ale țării, cari necesită a fi puse în valoare precum și nevoile apărării naționale — găsesc a fi indispensabilă o protecție cât mai eficace pentru întărirea industriei naționale.

Se amestecă în discuție, bineînțeles și glasuri, cari judecă chestia la suprafață și acuză producția industrială indigenă de parazitism și caută a face o atmosferă de ostilitate în jurul ei în cercurile largi ale consumatorilor creduli și necunoscători ai împrejurărilor reale.

Credem deci, a nu face un lucru zadarnic, dacă examinăm chestia protecțiunii vamale a producției indigene în genere și a producției industriale în special — deci a revizuirii tarifului vamal — la lumina unei atitudini obiective și a unor date statistice edificatoare.

(Va urma)

Desvoltarea intreprinderilor »Albina« din Cluj

Adunarea generală a fost convocată pe 24 l. c.

Pentru Duminică 24 Martie 1929 ora 10 a. m. sunt convocați în localul propriu din Cluj, Piața Gărei, d-nii acționari ai Intreprinderii »Albina« societate comercială anonimă Cluj.

În ordinea de zi figurează raportul Consiliul de Administrație, descărcarea Consiliului, distribuirea profitului și eventualele propuneri.

În cursul anului expirat, intreprinderea aceasta a primit o nouă conducere, răscumpărându-se cele mai multe din acțiunile care erau în proprietatea d-lor *Sebestyen* și *Teodor Fischer*. Astăzi Consiliul de Administrație al intreprinderii »Albina« numără următorii fruntași ai vieții financiare și economice din Ardeal: dr. *Ilie Beu*, președinte, care e și președintele *Băncii Albina din Sibiu*, apoi d-nii *Marius Peculea*, directorul filialei Băncii

Albina din Cluj, *Ioan Vătășianu*, directorul general al băncii Albina din Sibiu, dr. *Lucian Borcia*, dr. *Ioan Lupaș*, *Constantin Popp*, *Sever Pop*. În comitetul de cenzori sunt d-nii *Ioan Rebeaga*, *Valeriu Ghircoias*, dr. *Ioan Oreștean*, *Ioan Anca*. Ca procurist și expert contabil semnează d. *Nicolae Oprșișu*.

Intreprinderile »Albina« dispun acuma de o organizație complexă și de toate magazinele necesare pentru a lua o mare dezvoltare și a corespunde necesităților pieței din capitala Ardealului. Totul depinde acuma de felul cum legile și măsurile economice ale guvernului vor putea da un nou impuls vieții economice în Ardeal, ca și intreprinderile »Albina« să înregistreze un mare progres în activitatea lor.

Cluj Város Polgármesteri Hivatala

No. 6158—1929. cons.

Hirdetmény

Közhírré tétetik, hogy folyó évi április hó 12-én délelőtt 11 órakor Cluj Város Polgármesteri Hivatalának üléstermében az államszámveteli törvény 71—82. szakasza szerint Cluj város villamos üzemének részére 1000 darab tölgyoszlop megvételére nyilvános árlejtést tartunk.

A zárt és lepecsételt ajánlatok Cluj város permanens bizottságához nyújtandók be fenti időpontig.

Az árlejtési feltételek és egyéb felvilágosítások Cluj Város Villamos Művek igazgatóságánál, Str. Cogălniceanu 4. sz. alatt szerezhetők be.

Cluj, 1929. március 19.

Polgármesteri hivatal.

Rentabilitatea întreprinderilor

Tramvaiele Electrice din Oradea, Oradea și-au încheiat bilanțul pe anul 1928 cu un profit net de 2,303.746 lei, după un capital social de 38,077.800 lei.

Băile Muschong Buzias S. A. Buzias cu capital social de 20 milioane lei și rezerve de 775 mii 918 lei, și-au încheiat bilanțul pe anul trecut cu un profit net de 1,061.636 lei.

I. Muschong & Comp. Fabrică de Țigle și Cărămizi S. A. Lugoj, cu capital social de 15 milioane lei și rezerve de 300 mii lei, și-a încheiat bilanțul pe anul trecut cu un profit net de 623.378 lei.

Fabrica de Impletitură și Tricotage S. A. Arad, având capital social de 15 milioane lei și rezerve de 3,962.822 lei, arată în bilanțul său pe anul 1928 un profit net de 1,658.096 lei.

Societatea Industrială Arad-Brad S. A., Arad, cu capital social de 17,105.700 lei, și rezerve de 240.098 și-a încheiat bilanțul pe anul trecut cu un profit net de 2,270.831 lei.

„*Grazioasa Mill*“ *Pantle & Comp. S. A. R.* Sibiu, cu capital social de 18 milioane și rezerve de 2,302.721 lei și a încheiat bilanțul pe anul trecut cu un profit net de 991.475 lei.

„*Sântimbru*“ *Fabrică de Cărămizi S. A.* Alba-Iulia, după un capital social de 12 milioane lei și rezerve de 150.000 lei și-a încheiat bilanțul pe anul trecut cu un profit net de 158.955 lei.

„*Confecțio*“ *Intreprindere Industrială și Comercială S. A.* Arad, cu capital social de 10 milioane lei, și-a încheiat bilanțul pe anul trecut cu un profit net de 105.286 lei.

Moara cu Aburi din Dej S. A. Dej, cu capital social de 10 milioane lei și rezerve de 609.295 lei, a realizat pe anul trecut un profit net de 327.546 lei.

Cărămidașia Lugojană de Vapor S. A. Lugoj, arată în bilanțul pe anul trecut un profit net de 193.973 lei, după un capital social de 10 milioane lei și rezerve de 625.000 lei.

Muschong S. A. de Clădiri Lugoj, cu capital social de 8 milioane lei, arată în bilanțul său pe anul trecut un profit net de 81.456 lei.

Schmoll-pasta A. G. Brașov, și-a încheiat bilanțul pe anul 1928 cu un profit net de 950.488 lei, după un capital social de 6 milioane lei și rezerve de 129.000 lei.

Uzinele Electrice din Râsnov S. A. cu capital social de 6 milioane lei au realizat pe anul trecut un profit net de 1 milion 157.603 lei.

„*Filt*“ *Fabrică de Ghete de Lux S. A.* Timișoara cu capital social de 5 milioane lei și rezerve de 2,307,144 lei, și-a încheiat bilanțul cu un profit net de 78.943 lei.

„*Coroana*“ *Fabrica de Butoaie Parchete și Lemnărie S. A.* Caransebes, cu capital social de 5 milioane lei și rezerve de 370 mii lei, și-a încheiat bilanțul cu o pierdere de 415.282 lei.

MÉRLEGKRITIKA

A pénzkrízis és rossz gazdasági viszonyok ellenére erős fejlődést mutatnak a pénzintézetek

Tőkeemelések jegyében zajlanak le a közgyűlések

A Nagyváradi Leszámitolóbank 30-ik közgyűlését a közeli napokban tartotta meg Nagyváradon. A harmincadik év küszöbén a Leszámitolóbank mérlege élénk tanúságot tett amellett, hogy a kiválóan szolid pénzintézet előtt új perspektívák nyíltak meg. Az intézet az elmúlt években sikerrel birkózott meg azokkal a súlyos gazdasági krízisekkel, amelyek nem egy iparvállalatot és pénzintézetet rendítettek meg alapjában. Az igazgatóság jelentését Klein Andor vezérigazgató terjesztette elő, melyben kiemelte, hogy az intézetnek úgy a váltótárca állaga, mint folyó számlái és kötött jelzálog kihelyezései az elmúlt évben is öröndetesen emelkedtek. A betétek egy év alatt 38,434.363 lejről 41,946.936 lejre emelkedtek. Az elmúlt évben elért tiszta nyereség 1,120.490 lejt tesz ki, melyből részvényenként az adó levonása után 80 lej osztalékot fizettek. A részvényesek nevében Löwenstein Zsigmond üdvözölte Klein Andor vezérigazgatót, az igazgatóság, felügyelőbizottság tagjait és a bank érdemes tisztikarát.

A Casa Noastră kihelyezései az elmúlt évben elérték a háromszázhatvan milliót. A Casa Noastră Soc. Anon. pentru Banca de Comerț și Industria mérlegét mult számunkban volt alkalmunk közölni. Amint a közölt mérlegből kitűnik, Északrománia eme legnagyobb és legelőkelőbb intézetei közé emelkedett. Az idei mérleg újabb nagyszerű haladásról tesz tanúságot. A fejlődés hatalmas arányai, mellyel az intézet a tavalyi és azelőtti évekkel szemben emelkedett, szembe-tűnően domborul ki az idei mérleg számadataiból. Amíg a bank múltévi összforgalma 435 millió lejt tett ki, az azelőtti 304 millióval szemben, a kihelyezések összehasonlítva az azelőtti évvel szemben óriási arányban emelkedtek. 1927-ben a bank kihelyezései 280 milliót tettek ki, míg az elmúlt év szaporulata 80 millió, vagyis a kihelyezés összege elérte a 360 milliót. A bank betétállománya szintén 15 milliós emelkedést mutat, úgy, hogy most a betétállomány 143 milliót tesz ki. Az ezévi nyereség szintén meghaladja a múlt évit, amennyiben a tiszta nyereség 1,061.850 lejt tesz ki, ami az alaptőke 30 százalékának felel meg. Az osztalék az idén 500 lejes részvényenként 115 lej, ami 23 százalékos dividendát jelent a részvényeseknek. A tiszta nyereségből a tartalékok csak négy és félmillióval lettek dotálva, úgy hogy a pénzintézet szabad tartalékai a jelentékeny látencian kívül közel 25 millióra rugnak, ami az alaptőke ötven százalékának felel meg. Az intézet irányu nagyszerű fej-

lődésében oroszánrésze van dr. Octavian Pop vezérigazgatónak és Reuter ügyvezető igazgatónak, akinek kitűnő vezetése nagyban hozzájárult a bank felvirágoztatásához.

A Zernesti Papirgyár négy-millió nyereséggel zárta a múlt évi tevékenységét. A Zernesti Papirgyár ez évi közgyűlését április 26-án tartja meg Bukarestben. Az előterjesztett mérleg ennek a fejlődéskepes és eddig is nagy forgalmat lebonyolító iparvállalatnak rendkívül erős fejlődéséről tesz tanúságot. A társaság ellenére annak, hogy a múlt évben közel három milliót fize-

Industria de Catran din Timișoara a primit un moratoriu de 6 luni

Am anunțat la timp, că Industria de Catran S. A. din Timișoara, și-a încetat plățile, începând tratativele pentru a obține dela creditorii un moratoriu,

Tratativele întreprinse, după cum suntem informați, s'au încheiat cu succes,

Industria Catranului obținând un moratoriu de șase luni

Az északromániai kereskedők husvét másodnapján kongresszust tartanak Szatmáron

Máramaros-, Szatmár-, Szilágy és Biharmegyék kereskedői nagygyűlésen foglalkoznak a kiskereskedők sérelmeivel — A Kereskedők Szövetségének kiskereskedői programját ezen a gyűlésen fogják publikálni — A 200 éves Szatmári Kereskedelmi Társulat újra megkezdi működését

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradi szerkesztőségétől

Az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetsége április elsején, husvét másodnapján délelőtt 10 órakor tartja meg az északromániai kereskedők kongresszusát Szatmáron, abból az alkalomból, hogy a Szatmári Kereskedelmi Társulat, amely kétszáz év óta fennálló alakulása a szatmári kereskedőknek és amelynek működése a háború óta szünetelt több mint egy évtizedes szünetelés után, újból megkezdi működését és egyidejűleg belép az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetségebe.

A kongresszus, amelyet a szatmári városháza dísztermében fognak megtartani, felöleli a kereskedelem valamennyi aktuális problémáját és foglalkozik mindama kérdésekkel, amelyeket az egyes csoportok tárgyalatni kívánnak.

Az e kérdésekre vonatkozó előterjesztések március 24-ig nyújt-

tett amortizációs költségekre és 1,200.000 lejt tisztviselő és munkásjóléti célokra, a múlt évben 4,002.013 lejt nyereséggel zárta a mérlegét. Az iparvállalat ingatlanai és installációi 30,880.264 lejt értéket képviselnek. Adósainak tartozása 18,192.213 lejt tesz ki.

Az Aradi Központi Takarékpénztár Rt., mely március 24-én tartotta meg közgyűlését Aradon, közzétett mérlege szerint nagyarányú fejlődésről tett tanúságot. Hatmillió részvénytőke mellett az intézet betétállománya a múlt évben 30 millió 490,282 lejre emelkedett. A tiszta nyereség 789.403 lejt tesz ki, a tartalékalap 922.240 lejre, a nyugdíjalap 183.754 lejre emelkedett. A készpénzkészlet 4,068.832 lejt, más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék 184.595 lejt képviselnek. Az igazgatóság élén Deutsch Károly vezérigazgató áll, akinek nagy érdeme van az elért szép eredményben.

Kereskedők Egyesülete, a zilahi ipartestület, a nagybányai Kereskedők és Kereskedőifjak Köre, a máramaroszigeti, érmihályfalvi és szilágyosmlyói kereskedelmi testületek, a Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok stb., vagyis Máramaros-, Szilágy, Szatmár- és Biharmegyék kereskedői fogják képviseltetni magukat a nagygyűlésen.

A kongresszuson résztvesznek Szatmármegye prefektusa dr. Dobosi, továbbá Szatmármegye összes szenátorai és képviselői. Előadást fog tartani Weisz Zoltán a Szatmári Kereskedők Társulatának ügyvezető elnöke, dr. Pál Árpád kamarai képviselő, Kun Richard a szövetség ügyvezető elnöke, Fischer Marcell főtisztviselő és dr. Fried János a Szövetség és a Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok főtitkára és dr. Fischer József a Szatmári Kereskedők Társulatának ügyésze.

Noua lege a cadastrului

— Cărțile funciare —

Ministerul de domenii, în urma promisiilor făcute de d. secretar general I. Vidrașcu, va veni în curând cu o nouă lege a cadastrului.

Este vorba de introducerea cărților funciare, sau funduare, în întreaga țară — acest sistem fiind aplicat, în prezent, numai în Transilvania.

Întreaga problemă a proprietății rurale va fi de aproape examinată cu acest prilej din punct de vedere tehnic, juridic și administrativ.

Vor exista în viitor, după aplicarea noii legi, registre funciare, din care se va cunoaște întreaga stare civilă a fiicărei proprietăți.

Banca Centrală de Păstrare din Arad a obținut un frumos rezultat

Banca Centrală de Păstrare din Arad, în bilanțul prezentat în adunarea generală generală, care a avut loc în 24 Martie a. c. a evidențiat un profit net de 789.403 lei, cu un capital societății de 6 milioane și rezerve de 30,490.282 lei.

Institutul este sub o pricepută conducere, pe care o exercită dl. director general Carol Deutsch.

Adunarea Băncii de Scont din Oradea

Banca de Scont din Oradea-Mare, în bilanțul acceptat de către adunarea generală, evidențiază un profit net de 1 milion 120.490 lei. Adunarea a hotărât să achite un dividend de 80 lei de acție.

Rezultatul obținut este meritul dlui director Andor Klein care cu o muncă sârguincioasă a contribuit intensiv la dezvoltarea institutului.

Olvassa a

„Lemnul”-t

Publicațiunea Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj.

O firmă poloneză oferă, franco frontiera poloneză, afine roșii pentru prepararea siropurilor, cu lei 17 kgr.-ul. Firma poloneză Fabryka Farb Drukarskich „Policrom“ Varszava (Polonia) ul. Kacza 7, oferă cu prețuri efiene culori și uleiuri tipografice și litografice.

Conform cu nouile instrucțiuni ale Dir. Gen. P. T. T. comerțianții și industriașii cari în mod curent corespund prin telegrame în limbaj convenit sunt scutiți de a depune codul întrebuițat, dacă ei vor cere direct oficiilor sau prin intermediul Camerei, să li se admită a se folosi de acelaș cod după anterior de un alt expeditor.

Firma americană A. E. Rittwagen, 110 Hudson Street, New-York City, dorește legături comerciale cu exportatori de fașole și nuci din România.

Firma Svensk Sydamerikanska Handelsaktiebolaget, Helsingborg, Suedia, al cărei conducător cunoaște bine țara noastră și asupra căruia ni s'au dat cele mai bune referințe — dorește legături cu exportatorii români pentru următoarele articole: fructe proaspete, mere, struguri albi și negri, pere, caviar, cereale, porumb, grâu, orz, ovăz, blănuri, piei, obiecte de artă populară, vin roșu și alb, cogniac calitate superioară și țuică națională. (613—1929)

Camera de Comerț și de Industrie din Cluj, face atenție pe toți cei interesați, că înainte de ar intra în legături comerciale cu indivizii sau firma Lambert și Michael, sau cu societățile fondate sau reprezentate de numiții din Olanda sau din orice altă țară, să ceară în prealabil informații dela Cameră.

Camera de Comerț și de Industrie Cluj aduce la cunoștința amatorilor, că la Intendența Comandamentului Corpului VI. Armată Cluj. C. Dorobanților No. 10, se ține licitație publică în ziua de 26 I. c. pentru furnizarea de 6—700 vagoane lemne de foc necesare pentru Cluj și 4—500 vagoane necesare pentru Alba-Iulia. Caietul de sarcini se poate vedea la Intendență între olele 11—13.

Az Albina áruraktár közgyűlése

Az Albina Áruraktár vasárnap tartotta meg közgyűlését. A napirenden az igazgatóság jelentése, az osztalék megállapítása és indítványok szerepeltek. Az elmúlt év alatt a vállalat átvette a Sebestyén József és Fischer Tivadar tulajdonában lévő részvényeket és élén az új vezetőséggel eredményes és áldásos munkálkodást fejtett ki. Áruraktárában elhelyezett árukra a kolozsvári kereskedők igen kedvező kondícióju hitelek vehettek igénybe s így a tevékenységével nagymértékben emelte a kolozsvári piac biztonságát.

Kolozsvár város tanácsa az üzérkedési törvény és az ármaximálási eljárás hatályon kívül helyezése érdekében memorandumot küldött újabban is a kereskedelemügyi miniszterhez

Megszűnt e törvény létjogosultsága, mert csak a háboru alatti lehetett alkalmazni magasabb állami szempontból

Nemcsak a közgazdasági érdekképviseltek, hanem újabban a törvényhatóságok is erős harcot folytatnak az üzérkedési törvény és az idejét mult ármaximálási eljárás hatályon kívül helyezése érdekében. Ezeknek a törvényhatóságoknak élén Kolozsvár indította meg elsőnek a harcot és táviratban kérte a minisztert az ármaximálási eljárás felfüggesztésére. A távirati kérésnek meg is volt az eredménye, mert egyideig az ármaximálás elmaradt. Újabban azonban egy távirati rendelkezéssel ismét életbe léptették. Erre a távirati rendelkezésre Kolozsvár város tanácsa egy memorandummal felelt, amely annyira kimeríti a kérdés egész komplexumát és annyira rávilágít az idejét mult rendszabály helytelenségére, hogy főbb vonásokban szükségesnek tartjuk leközölni.

A memorandum így hangzik:

„Miniszter Ur!

Az új közigazgatási egységesítési törvény által hatáskörünkbe utalt teendők között szerepel az 54. szak. e) pontnál előirt azon teendő is, hogy az üzérkedési törvény rendelkezései alapján az elsőrendű szükségleti cikkeknek maximális árait állapítsuk meg.

Ennek megfelelően minden hónapban egyszer vagy kétszer gyűlésbe hívtuk az összes társadalmi osztályokat és az érdekelt hatóságokat, abból a célból, hogy a maximálás minden érdeknek megfelelően történjék. Sajnálatlaltal állapítottuk meg azonban, hogy azon törekvésünk, hogy minden részre igazságot szolgáljassunk, nem mindig sikerült.

A valuta hullámozása következtében az árak napról-napra váltakoznak úgy, hogy megtörténik, hogy az ármegállapítás után pár napra az árak neveltségessé válnak. Kénytelenek voltunk megállapítani nem egyszer hogy a maximális árak kifüggesztését követő második-harmadik napon egyes árucikkek alacsonyabb árban kerültek forgalomba, viszont mások, mert az árak nem feleltek meg, eltűntek a piacról.

Az üzérkedési törvény intézkedéseit napjainkban alkalmazni nem lehet, mert azok az okok, amelyek születését előidézték, már nem állanak fenn.

Ennek a törvénynek létjogosultsága csak a háboru alatt volt meg magasabb állami szempontokból. A kívánt eredményekkel még akkor sem járt, mert a megszorított intézkedésekkel korlátozott tisztességes kereskedelem helyett titkos kereskedelem és csempészség keletkezett, amely felforgatta az egész közgazdasági életet. Megalakult az alkalmi kereskedők osztálya, amelynek igen sok más foglalkozású egyén tagja volt.

Azonban a háboru követő években megváltozott a helyzet. A belföldi gyárak, a hazai mezőgazdaság megkezdte intenzív működését és állíthatjuk, hogy minden vonalon erőteljes fejlődést értünk el. Megkötötték a kereskedelmi szerződések más államokkal, megnyílt a lehetőség behozni az itthon nem termelt árukat. Sőt továbbmenőleg a nagy világversenyben a külföldi államok minden eszközzel támogatták a kivitt. Elérkeztünk tehát a háboru előttihez majdnem megfelelő helyzethez. Ma a kínálat nagyobb, mint a kereslet.

Mindezekhez hozzájárul még a pénzkrisis, amely kényszeríti a kereskedőket sok esetben a veszteséggel való eladásra is.

A csődök és kényszeregyezségek igazolják az állítást, amik a kereslet hiányának és a nagy kínálatnak az eredményei.

A mai viszonyok között a földmivelők, kereskedők és iparosok örvendenek, ha árujokból valamit eladhatnak, ha megkereshetik a mindennapi kenyerüket és eleget tehetnek adófizetési kötelezettségeiknek, nem hogy még üzérkedjenek is. Tapasztaltuk, hogy a maximálás alá tartozó egyetlen árucikknél sem lehet azt a hasznot elérni, amit a törvény engedélyez.

A törvény célja — úgy véljük — az, hogy társadalmi egyensúlyt biztosítson, de sajnos, amint az utóbbi időben gyakran tapasztaltunk, inkább vizsálykodást vitt be a különböző társadalmi osztályok közé.

E helyzettel szemben az a véleményünk, hogy úgy a termelők, mint a fogyasztókra nézve a törvény hatályon kívül való helyezése csak előnyös volna és elősegítené az annyira óhajtott végleges konszolidációt. Hogy az árak természetesen

alakulása elé ne tegyünk akadályokat és tekintettel a jelenlegi kormány gazdasági elveire, arra kérjük Miniszter Urat, szíveskedjék beleegyezését adni ahhoz, hogy Cluj városában a maximálás ne alkalmaztassék. Megemlítjük, hogy ezen privilégiumot București városa is élvezi.

Fogadja Miniszter Ur kiváló tiszteletünk nyilvánítását.

Banca de Agricultură din Cluj și-a urcat capitalul la 25 milioane.

Banca de Agricultură și Casa de Păstrare din Cluj, cunoscută sub numele de „Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.“ și-a avut adunarea generală sub președinția Contelui Koloman Beldi.

Banca această sub priceputa conducere a directorului general d. Iuliu Ferenczy și a sub-directorului general, Fodor și-a creiat în ultimii ani reputația de a fi una din cele mai mobile bănci din Ardeal și prin excelentele legături financiare ce și le-a creiat în streinătate cu marea finanță, poate dispune oricând de capitaluri mobile remarcabile.

La adunarea generală au luat parte foarte mulți acționari. Raportul asupra gestiunii anului expirat a fost expus de d. director general Iuliu Ferenczy. D-sa a descris întâi situația economică din anul trecut și apoi s'a ocupat de problemele ce a avut de realizat acest institut financiar. În câteva cuvinte a precizat politica financiară ce trebuie să urmeze acuma Banca de Agricultură în urma stabilizării.

În prima linie,

Banca de Agricultură voește să-și păstreze depina libertate de acțiune,

chiar dacă acesta se poate face numai cu unele sacrificii. Grație acestei linii de conduită, banca a înregistrat și în trecut succese în toate direcțiile și toate afacerile făcute de ea s'au dovedit a fi rentabile. Și marele public din Ardeal a arătat de aceea încredere în această bancă, ceea ce a ușurat sarcina Direcțiunii când

a urcat capitalul social al băncii dela 20 milioane la 25 milioane.

Cum jumătate din noua emisiune a fost eliberată numai în a doua jumătate a anului expirat, firește că dividendele pentru acțiunile noi trebuie să fie reduse tot la jumătate.

Conform programului de activitate, direcțiunea băncii a continuat și anul trecut cu desăvârșirea organizației acestei instituțiuni financiare în Transilvania și, între altele,

a realizat fuziunea cu Banca de Industrie și Economic din Zalău,

ridicându-și astfel numărul filialelor în Ardealul la patru. Dar și legăturile în streinătate ale Băncii de Agricultură au devenit mai numeroase și mai intensive în anul expirat și banca va dispune de capitaluri importante pentru tranacțiunile ei.

DIANA sósorsesz, vezérképviselő „GEA“ KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Az új kereskedelmi kódex biztosítja a kereskedelmi hitelt, korlátozza a tisztességtelen versenyt, szabályozza a biztosítási üzleteket, eltörli a moratóriumot és rendezzi a csődeljárást

— Bukaresti szerkesztőségünk jelentése —

A Consiliul Legislativ a napokban készül el az egységesített kereskedelmi törvény megszövegezésével. Ez a hatalmas munka beláthatatlan kihatással lesz az ország gazdasági életére, a hitelélet biztosítására, a cégbejegyzésre, a kereskedelmi vállalatok alapítására és a biztosítási üzletek egészséges mederbe való terelésére.

A kereskedelmi hitel biztosítása tekintetében a törvénytervezet bevezeti a nyilvános kereskedelmi regisztert, amelyet minden törvénytörvény mellett egy külön hivatal ellenőrzése alatt állítanak fel. Ebbe a regiszterbe bevezetik az egyes cégekre vonatkozó összes adatokat. Kereskedőnek csak azt fogják tekinteni, aki ebben a regiszterben szerepel és kereskedelmet üz. A törvény teljes részletességgel körülírja, hogy milyen adatokra van szükség a cégek bejegyzésénél, illetve mi ennek a feltétele. Ezzel kapcsolatban a javaslat szigorú rendszabályokat ír elő a tisztességtelen verseny ellen. Érdekes újítás lesz a törvénynek, hogy bevezeti a Bukovina kivételével Romániában ismeretlen korlátolt felelősségű kereskedelmi vállalatokat (Gesellschaft mit beschränkter Haftung).

Bármilyen kereskedelmi vál-

lalatot csak a regiszterbe történt bejegyzés után tekint a törvény megalakultnak és jogi személyiségnek, ami azt jelenti, hogy az egyes cégek megalakulását a céghivatali bíró fogja ellenőrizni; a részvénytársaságoktól ezenkívül megkövetelik még a törvény szerk. autorizációját is, mint most is. Az alakulásnál a törvény különös figyelmet tanusít a természetbeni aport iránt és hivatalból szakértőket küld ki az aportok reális felértékelésére. Ezenkívül a javaslat szabályozza az összes kereskedelmi ügyleteket, mint például az adás-vételt, képviselőt, bizomány, jutalék, letét, folyószámla, report stb. is.

Ugyancsak szabályozza a biztosítási üzleteket is, az alapítástól a működésen át egészen a likvidálásig. A törvény értelmében csak részvénytársasági és kölcsönöségi alapon működő biztosítók foghatnak működési engedélyt kaphatni. Külön fejezet foglalkozik a közraktárakban elhelyezett árukkal, a bankbetétekkel, a bankhitelek nyitásával és az ilyen módon történő fizetésekről, amely kérdéseket kivétel nélkül az olasz jog alapján szabályozzák. A törvény harmadik könyve a hitelevételek, részvények, kötvények és egyéb érté-

papírok kérdését tárgyalja olasz rendszerrel, míg a csekk és a váltó jogi szabályozásánál a hágai egyezményt tette magáévá a törvényszerkesztő bizottság.

A negyedik könyv a moratórium eltörlésével, illetve a kényszerigezés és csődeljárás szabályozásával foglalkozik.

A nagykereskedők intervenciójára a bukaresti kereskedelmi és iparkamara eljárta az igazságügyminiszteriumnál, hogy szállítsa le a bruttó csődtömegvagyron után járó állami illetéket, amely a kereskedelmi törvénykönyv 969-ik szakaszának módosítása előtt 3 százalék volt, a módosítás folytán pedig maximálisan 20 százalékra, erre az évre kivételesen 10 százalékra emelkedett, ami igen érzékeny módon csökkent a hitelezők egyezségi kvótáját. A kamara még azt is kérte, hogy az állam tegyen különbséget a likvidációs csőd és a megegyezéssel csőd között, mert az utóbbi esetben az állami illeték 1 millió összegig 3, egymilliónál nagyobb értékű tömegvagyonnál pedig 1.5 százaléknál nagyobbak nem volna szabad lennie. Madgearu miniszter megígérte, hogy a kérdést tanulmányozni fogja és rövidesen törvényjavaslatot készít, amely honorálni fogja a hitelezők kívánságát.

Un nou tarif excepțional Transportul mărfurilor pe C. F. R.

Administrația căilor ferate a pus în aplicare, de câteva zile, tariful excepțional de mărfuri X, pentru transporturile de

mărfuri de clasă, importate prin porturile maritime Constanța, Galați și Brăila și adresele stațiilor din regiunea de vest.

Aceste mărfuri se vor primi spre expediere fără să mai fie nevoie ca expeditorii să facă vre-o dovadă că mărfurile sunt importate.

Pentru mărfurile de clasă, expediate din porturile maritime Galați, Brăila și Constanța la stațiile de vest, se vor avea în vedere următoarele dispozițiuni:

Zona I, adică stațiile de vest de Lugos inclusiv, Iliia inclusiv, Brad inclusiv, Huedin inclusiv, Jibou inclusiv, sub 5000 kgr. 222 lei de 100 kgr., pentru cel puțin 5000 kgr. 207 lei de 100 kgr. și pentru cel puțin 10.000 kgr. 196 lei de 100 kgr.

Zona II, adică stațiile cuprinse între zona I și la vest de Cârpa inclusiv, Lupeni inclusiv, Sibiu inclusiv, Mediaș inclusiv, Praid inclusiv, Reghinul-săseșc inclusiv, Borgo-Silistra inclusiv și Radna-Veche inclusiv, sub 5000 kgr. 258 lei de 100 kgr., pentru cel puțin 5000 kgr., 240 lei de 100 kgr. și cel puțin 10.000 kgr. 222 lei de 100 kgr.

Predătorilor cari vor expedia în cursul unui an o cantitate de cel puțin 1000 tone mărfuri, după tariful de mai sus,

li se vor acorda pe cale de refacție o bonificare de 10 la sută

iar celor cari vor expedia cel puțin 2000 tone, li se vor acorda tot pe cale de refacție o bonificare de 20 la sută din taxele de transport plătite.

Meghívó a

„Hermes“ Bank és Kereskedelmi Rt.

1929. évi március hó 24-én, délelőtt fél 12 órakor, saját helyiségében, Bulevard Regele Ferdinand (Lloydsor) tartandó

IX. rendes közgyűlésére.

N a p i r e n d :

- Jegyzőkönyvvezető kijelölése és jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes megnevezése.
- Az igazgatóság és felügyelőbizottság évi jelentése és az 1928. évi mérleg bemutatása.
- Az igazgatóság indítványa és az elfogadott mérleg eredménye alapján határozathozatal a tiszta nyereség felosztása iránt, valamint az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása tárgyában.
- A felügyelőbizottság megválasztása az alapszabályok 29. §-a értelmében és tiszteletdíjának megállapítása az 1929. évre.

- Az igazgatóság kiegészítése az alapszabályok 20. §-a értelmében.
- Esetleges indítványok.

Azon részvényesek, akik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, tartoznak részvényeiket legkésőbb 1929 március 20-ig intézetünk pénztáránál letéteményezni. Alapszabályaink 13. §-a értelmében öt részvény jogosít egy szavazatra.

Timișoara, 1929 március 11.

Az igazgatóság.

Vagyon

MÉRLEG-SZÁMLA

Teher

Pénztár:							
Készpénzkészlet és idegen pénz nemek	8,345.753	—			Részvénytőke		8,000.000
Követelések pénztintezeteknél	1,871.216	23	10,216.969	23	Tartalékalap*)	1,550.000	—
Értékpapírok			1,951.985	30	Kétes követelések tartalékalapja	1,250.000	—
Váltótárca			34,105.708	—	Betétek takarékkönyvecskékre és folyószámlákra		55,575.157
Adósok folyószámlában fedezettel			26,499.468	66	Hitelezők		2,541.143
Érdekkörünkhöz tartozó vállalatoknál			7,939.949	34	Visszleszámitolt váltók a Banca Naționala a României-né		6,004.334
Berendezés			1	—	Visszleszámitolt váltók más intézeteknél		2,231.807
					Átmeneti tételek		1,840.243
					Tiszta nyereség	1,971.394	52
					Kétes követelések tartalékalapjára fordítva	250.000	—
							1,721.394
							52
			80,714.079	53			80,714.079
							53

Timișoara 1928 december 31.

*) Az igazgatóság javaslatának elfogadása után a tartalék 3,050.000 leire emelkedik.

A könyvelésért: Vrbovszky s. k., igazgató. Embacher s. k., könyvszakértő.

Az igazgatóság:

Dr. Albu C. s. k. Baruch I. s. k. Klein F. s. k. Deixner J. s. k. Hoffmann J. s. k. Biedl L. s. k. Liuba P. s. k.
Niculescu N. s. k. Dr. Obadeanu P. s. k. elnök, Radulescu I. s. k. Weinberg P. s. k. vezérigazgató, Weisz Gy. s. k. igazgató.

A fő- és segédkönyvekkel összehasonlított és helyesnek találtatott:

A felügyelőbizottság:

Diminescu C. s. k. elnök, Coman A. s. k. Brück M. s. k. Häring A. s. k. Bolza R. s. k. Dobrescu St. s. k.
Dr. Teleguti I. s. k. Vadász M. s. k.

Adunări generale

24 Martie. *I. Muschong & Comp. Fabrici de Tiglă și Cărămidă S. A. Lugoj*, la orele 11 a. m. în localul propriu, adunarea generală ordinară a III-a.

Cărămidaria Lugojană de Vapor S. A. Lugoj, la orele 11 $\frac{1}{2}$ a. m. în localul propriu, adunarea generală ordinară a XX-a.

Arad-Brad S. A. Industrială Arad, la orele 4 p. m. în localul propriu.

Casa de Păstrare din Treiscăune S. A. Sfântu Gheorghe, la orele 10 a. m. în localul băncii, adunarea generală ordinară a LIII-a.

Banca de Credit S. A. Sfântu-Gheorghe, la orele 11 a. m. în localul băncii.

25 Martie. *Banca Comercială și Industrială S. A. Deva*, la orele 11 a. m. în localul băncii.

Sântimbru Fabrică de Tiglă S. A. Alba-Iulia, la orele 11 a. m. adunarea generală ordinară a V-a.

26 Martie. *Banca Comercială Italiană și Română S. A. București*, la orele 11 a. m. în localul institutului.

Fabrica de Impletituri și Tricotage din Arad S. A. Arad, la orele 10 a. m. la sediul întreprinderii.

Muschong Băile Minerale Buziaș S. A. Buziaș, la orele 11 a. m. la sediul societății, adunarea generală ordinară a III-a.

27 Martie. *Muschong S. A. de Clădiri Lugoj*, la orele 11 a. m. în localul propriu, adunarea generală ordinară a II-a.

6 Aprilie. *Confecție Intreprindere Industrială și comercială S. A. Arad*, la orele 5 p. m. în localul întreprinderii.

Közgyűlések

Március 24. *J. Muschong & Comp. Téglá- és Cserépgyár Rt. Lugos*, d. e. 11 órákor saját helyiségében III. rendes évi közgyűlés.

Lugosi Gőztéglagyár Rt. Lugos, d. e. 1 $\frac{1}{2}$ órákor saját helyiségében XX. rendes évi közgyűlés.

Arad-Brádi Ipari Rt. Arad, d. u. 4 órákor saját helyiségében rendes évi közgyűlés.

Háromszéki Takarékpénztár Rt. Sepsiszentgyörgy, d. e. 10 órákor a bank helyiségében LIII. rendes évi közgyűlés.

Sepsiszentgyörgyi Hitelbank Rt. Sepsiszentgyörgy, d. e. 11 órákor a bank helyiségében rendes évi közgyűlés.

Március 25. *Dévai Kereskedelmi és Iparbank Rt. Deva*, d. e. 11 órákor a bank helyiségében rendes évi közgyűlés.

Március 26. *Banca Comercială Italiană și Română S. A. Bukarest*, d. e. 11 órákor az intézet helyiségében rendes évi közgyűlés.

Aradi Kötő és Kötöttzövött-árnyag Rt. Arad, d. e. 10 órákor a vállalat helyiségeiben rendes évi közgyűlés.

Redacția ziarului „Ardealul Economic” în VIENA: Bela Benczel, Wien, IV. Schönburg Strasse No. 36, etajul I.

Casa Noastră din Satmar continuă să se desvolte**Succesul obținut în anul 1928**

Casa Noastră, societate anonimă pentru bancă, comerț și industrie Satmare, arată în bilanțul său pe anul trecut o dezvoltare de proporții mai mari. Sporirea capitalului din anul 1927 și-a manifestat efectul în anul trecut, întrucât dezvoltarea afacerilor au întrecut chiar și proporțiile capitalului sporit. Plasările cu un spor de 80 milioane, au crescut la 364 milioane lei, în care cambiile figurează cu suma de 193,589.315 lei, debit în cont curent 170 milioane 991.889'01 lei, depunerile prin o creștere de 15 milioane se cifrează la 142,968.806, creditorii 76,041.013'19 Reescompt la Banca Națională 57 milioane 699.183. Reescompt la Creditul Industrial pentru industria mică 912.500. Cambii străine reescontate 63,330.642. Imobilele fac 2,500.000 lei. — Efecte și participațiuni 30 milioane 735.115. În dosul acestora se a scund latente de proporții mai mari. Activele după bilanț

fac 435,952.429'53 lei, adică aproape cu 50% mai mult cât în anul precedent. Numerarul de 38,136.105'52 și disponibilitățile arată mobilitatea.

Pe lângă un capital social de 50 milioane lei și rezerve de 20 milioane lei, profitul net este de 14,976.107 lei, ce corespunde la o rentabilitate de 21 și $\frac{1}{2}$ %. În anul precedent rentabilitatea a fost de 20%. Dividend 115 lei (23%). Creșterea rentabilității a dat posibilitate ca rezervele să fie dotate cu sume mai mari. În acest scop s'a trecut din profitul net suma de 4 și $\frac{1}{2}$ milioane. Rezerva de 20 milioane crește în anul acesta la 25 milioane, așa încât capitalul social are o rezervă de 50% în afară de latente.

Rezultatul favorabil se datorește conducerii pricepute a dlui director general dr. Octavian Popp și colaboratorilor dsale dnii director Reiter Maurițiu iun și I. Franco subdirector,

Teljes sikerrel járt a Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. ötmillióstőkeemelése

Az aktívák 31, a betétállomány 20 százalékkal emelkedett az elmúlt évben

(Saját tudósítónktól.) A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. márc. 16-án tartotta meg XXXIV. évi rendes közgyűlését ifj. gróf Beldi Kálmán elnökle alatt, amelyen tekintélyes számban vettek részt az intézet részvényesei.

Az igazgatóság jelentését Ferenczy Gyula vezérigazgató terjesztette elő. Vázolta az elmúlt év gazdasági helyzetét, azokat a feladatokat, amelyeknek megoldásai a pénzügyi helyzetekre hárultak és azt a pénzügyi politikát, amelyet a pénzügyi helyzet és a stabilizációra való felkészülés a bankok részére szükségessé tett. A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. az adott helyzetben mobilitásának megóvását tartotta első sorban szem előtt és ha ez áldozatokat is követelt, a helyes üzleti politika folytán kellő rekompenciát is nyújtott, ami az intézet tiszta nyereségének emelkedésében mutatkozik. Az elmúlt év folyamán teljes sikerrel járt a részvénytőkének 20 millióról 25 millió lejre való felemelése. Minthogy az új emissziót az év második felében hajtották végre, így az csak félosztalékjogosult. Az intézet tervszerűen folytatta az elmúlt évben organizációjának további kiépítését. Külföldi értékes összeköttetéseit intenzívebbé tette, amelyek révén — a stabilizációt követő időben — reávaró pénzügyi feladatok megoldására bőségesen fog tőke rendelkezésére állani. Az intézet belső hálózatának kiépítésénél a helyzet-

diktálta óvatossággal járt el és az Ipari és Gazdasági Bank Rt. zilahi pénzügyintézet beolvasztásával fiókjainak számát négyre emelte.

Az 1928, üzletév kimutatott tiszta nyeresége 6,022.016'38 lej, melyből — az előző évhez hasonlóan — részvényenként 17 lej, 17 százalék osztalék került kifizetésre, míg a nyereségtöbbletből fokozottabb mértékben dotáltatnak a tartalékalapok. A részvények belértékének ily módon való emelkedése révén is jelentős haszonhoz jutnak a részvényesek.

Az igazgatósági jelentés a bank nagyarányú fejlődését igazolja. Az aktívák összege 31 százalékos növekedéssel 320 millió 903.010'58 lejre, a betétállomány 20 százalékos növekedéssel 198 millió 579.215'85 lejre, a váltótárca 47 százalékos növekedéssel 176,736.718 lejre, folyószámlai kihelyezések 25 százalékos növekedéssel 82 millió 139.517'58 lejre emelkedtek.

A közgyűlés megválasztotta felügyelőbizottsági tagokul: dr. Tosa Gyula, dr. Bene Ferenc, báró Bánffy Dezső, dr. gróf Bethlen László, Heves Vilmos és Weisz Béla részvényeseket. Nobel István a részvényesek nevében elismerését fejezte ki az intézet vezetőinek és a tisztikarnak eredményes működésükért.

A közgyűlést követő igazgatósági ülés Szalay Miklós pénztárfőnököt és dr. Chirila Viktort, a levelezési osztály főnökét cégvezetőkké nevezte ki.

Az Albina 50 millióról 100 millióra emeli fel alaptőkéjét

Az új emisszióra az Albina összes fiókjai elfogadják előjegyzéseket

Erdély és Bánság legrégebb és leghatalmasabb pénzügyintézete az Albina hitelintézet, amelynek szébeni központján kívül Brassóban, Bukarestben, Kolozsváron, Dicsőszentmártonban, Lugoson, Medgyesen, Marosvásárhelyen és Temesváron is vannak fiókjai, március 9-én Nagyszébenben tartott közgyűlésén tudvalevőleg elhatározta, hogy alaptőkéjét ötvenmillióról százmillióra emeli föl. Ez az alaptőkefelemelés, amely nemcsak a pénzügyintézet életében bir nagy jelentőséggel, hanem közvetve az egész közgazdasági életre kihatással lesz, az alábbi feltételek mellett lesz végrehajtva.

A régi részvényesek ha igényüket ez év április 15-ig bejelentik, igényt tarthatnak egy-egy részvényre 500 lej értékben, amelyhez ötven lej kibocsátási költség jár még. A részvények árát három részletben kell kifizetni. 30 százalékát, illetve 150 lejt és 50 lej kibocsátási költséget az aláíráskor, 150 lejt 1929. július 31-én és a hátralékos 40 százalékot, illetve 200 lejt, 1929. október 31-én. Azok ellen a részvényesek ellen, akik kötelezettségeiket a fenti határidőn belül nem teljesítik, az alapszabályok 10-ik szakasza alapján járnak el. Azok az új részvényesek, akik a részvények teljes értékét ez év április 30-ig befizetik, ez évi teljes osztalékban részesülnek. A nem jegyzett részvényesek elsősorban a régi részvényesek rendelkezésére állanak és az új részvényeseknek jegyzési módzatait az intézet igazgatósága állapítja meg.

Az új kibocsátási részvényekre előjegyzéseket az Albina összes fiókjai elfogadják.

Hotărârile Comisiei Speciale Economice

Comisia Specială Economică a luat următoarele hotărâri:

Casa Burgheză de păstrare S. A. din Timișoara a fost autorizată să-și sporească capitalul dela 20 la 50 milioane lei.

Hoffer Schrantz Clayton Schuttlewort S. A. Wiena, a fost autorizată să înființeze un sediu secundar pentru România în Timișoara.

Adam Minich fii, fereștrău și moară cu aburi S. A. Periam, a primit autorizațiunea de funcționare.

S. A. de Electricitate din Făget, a primit autorizația de funcționare cu condiția ca să-și procure și avizul Consiliului Superior de Energie.

S. A. Palma-Cauciuc Timișoara va putea înființa o sucursală la București.

Banca Populară S. A. Nadlac, va spori capitalul dela un milion la trei milioane.

S. A. de Electricitate din Bocea-Montană-Nășiova, a fost autorizată să funcționeze cu un capital de lei 115.000.

S. A. Electra, Timișoara, a fost autorizată să funcționeze cu un capital de un milion.

Iparvállalatok üzleteredménye

Nagyvárad Villamosvasút Rt. Nagyvárad, 1928. évi mérlegét 48,077.800 lej részvénytőke mellett 2,303.749 lej tiszta nyereséggel zárta.

Muschong-Buziás Fürdő Rt. Buziás, 20 millió lej részvénytőke és 775.918 lej tartalékok mellett mult évi mérlegében 1 millió 61.636 lej tiszta nyereséget mutat ki.

I. Muschong & Comp. Tégla- és Cserépgyár Rt. Lugos, 15 millió lej részvénytőke és 800 ezer lej tartalékok mellett mult évi mérlegét 623.378 lej tiszta nyereséggel zárta.

Kötő- és Kötött-Szövöttáru-gyár Rt. Arad, 15 millió lej részvénytőke és 3,962.822 lej tartalékok mellett 1928 évi mérlegében 1.658.096 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Arad-Brádi Ipari Rt. Arad, 17,105.700 lej részvénytőke és 240.098 lej tartalékok mellett mult évi mérlegét 2,270.831 lej tiszta nyereséggel zárta.

Graziosa Mill Pantle și Co. S. A. R. Nagyszeben, 18 millió részvénytőke és 2,302.721 lej tartalékok mellett mult évi mérlegében 991.475 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Sátimbru Téglagyár Rt. Gyulafehérvár, 12 millió lej részvénytőke és 150.000 lej tartalékok mellett mult évi mérlegét 158.955 lej tiszta nyereséggel zárta.

Confecția Ipar- és Kereskedelmi Vállalat Rt. Arad, 10 millió lej részvénytőke mellett mult évi mérlegében 105.286 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Dési Gőzmalom Rt. Dés, 10 millió lej részvénytőke és 609 ezer 295 lej tartalékok mellett mult évi mérlegét 327.546 lej tiszta nyereséggel zárta.

Lugosi Gőzlelgagyár Rt. Lugos, 10 millió lej részvénytőke és 625.000 lej tartalékok mellett mult évi mérlegében 193 ezer 973 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Maschony Építkezési Rt. Lugos, 8 millió lej részvénytőke mellett mult évi mérlegét 81 ezer 456 lej tiszta nyereséggel zárta.

Schmollpasta A. G. Brassó, 1928. évi mérlegében 6 millió részvénytőke és 129.000 lej tartalék mellett 950.488 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Rozsnyói Villamosmű Rt. Rozsnyó, 6 millió lej részvénytőke mellett mult évi mérlegét 1,157.603 lej tiszta nyereséggel zárta.

„Filt“ Luxuscipőgyár Rt. Temesvár, 5 millió lej részvénytőke és 2,307.144 lej tartalékok mellett mult évi mérlegében 1

millió 78.943 lej tiszta nyereséget mutat ki.

„Coroana“ Hordó-, Parkett- és Faárugyár Rt. Karánsebes, 5 millió lej részvénytőke és 370.000 lej tartalékok mellett mult évi mérlegét 415.282 lej veszteséggel zárta.

Bega Gőzmalom Rt. Temesvár, 4,800.000 lej részvénytőke és 3,042.975 lej tartalékok mellett az elmúlt évben 1,411.575 lej veszteséget szenvedett.

Jemesi Faipari Rt. Lugos,

5 millió lej részvénytőke és 500.000 lej tartalékok mellett mult évi mérlegében 56.319 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Soc. An. de Electricitate Arad, 4 millió lej részvénytőke és 1,511.300 lej tartalékok mellett mult évi mérlegét 1,115.228 lej tiszta nyereséggel zárta.

„Frotta“ Képkeretgyár Rt. Temesvár, 4 millió lej részvénytőke mellett 1928. évi mérlegében 5.904 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Regátba menekülnek az inzulencia elől az erdélyi cégek

A Czell-cég és a Heinrich-féle szappangyár után most a nagyszebeni Herma cipőgyár kért moratóriumot a Regátban

— Bukaresti szerkesztőségünk jelentése —

Románia közgazdasági életére nézve jellemző körülmény az, hogy rövid időn belül már a harmadik erdélyi cég menekült a Regátba az inzulencia elől olyképpen, hogy központját a Regátba helyezve át, a régi királyság területén érvényben lévő moratórium kedvezményeit véve igénybe, védállásba helyezkedett a hitelezők offenzívája elől. E cégek közül az első a **Czell Frigyes és Fiai** cég volt, amely Bukarestbe helyezve át központját s az ilfov-i törvényszéktől kötelezettségeinek teljesítésére hosszabb moratóriumot kapott. Sorban ezután a **Heinrich-féle** kolozsvári szappangyár következett, amely ugyanilyen recipé szerint védekezett a türelmetlen hitelezők ellen. Most a **Herma** Nagyszebeni Első Cipőgyár Rt. került sorra.

A Herma, — melynek fizetési zavarairól az Ardealul Economic már régebben hírt adott, — 95 millió lej passzívával és 165 millió lej aktívával az ilfovi törvényszéktől hat havi moratóriumot kért. A Herma kilenc évvel ezelőtt alakult meg és a kilenc év alatt kétszer emelte alaptőkéjét, amely így 25 millióra emelkedett. A vállalat a Banca Româneascătól, a Hermannstädter Allgemeine Sparkassától, valamint a Banca Naționalától, legutóbb pedig a Creditul Industrialtól jelentékeny hiteleket vett igénybe. Dacára azonban annak, hogy ezek a pénzintézetek kedvező kondíciók mellett folyósítottak hiteleket, a vállalat adminisztratív defektusok miatt nem tudott megfelelőképpen prosperálni és bejelentette az inzulenciát.

Megértjük, hogy az erdélyi cégek a kényszeregyezségi el-

járás hatályon kívül helyezése következtében a csőd helyett, — amely a legtöbb esetben csak a vagyon szétszűlésével, nem pedig a hitelezők kiegyenlítésével végződik. — a Regátba menekülnek, ahol az életben lévő törvények rendelkezése értelmében igénybe vehetik a moratóriumot, amely módot nyújt nekik arra, hogy pillanatnyi pénzzavaraikat leküzdve passzíváikat rendezhessék. *Megértjük, de nem helyeseljük. Nem helyeselhetjük, mert valahogy ellentétben áll a kereskedői etikával s nagyon alkalmas arra, hogy cégeink hitelképességét úgy külföldön, mint belföldön megingassa.* Csak törvényeink hézagosságának lehet eredménye az, hogy egyes nagyobb iparvállalatok Bukarest valamelyik boulevardjának egy-egy szűk butorozott szobájában üssenek tanácsot s ezt a bureaut aztán kinevezve a cég központjának, fittyet hányanak a jóhiszemű hitelezőknek.

Nincs és nem is lehet rendjén ez a dolog s mi a tisztességes kereskedelem nevében eleve tiltakozunk az ellen, hogy ezek az esetek a jövőben megismétlődhessenek. Törvényhozóinknak és bírói karunknak nem szabad módot nyutának arra, hogy a hitelezők kijátszásának eme módjához eszközül szolgáljanak. Nem szabad tűrni, hogy egyes cégek, akik megengedhetik maguknak ezt a bukaresti luxus kirándulást. kedvezőbb helyzetbe kerülhessenek, mint azok, akik szomorú közgazdasági viszonyaink közepette hősiess és önfeláldozó harcot folytatnak azért, hogy kötelezettségeiket ki tudják egyenlíteni s inkább elvérzenek, de nem tüzik ki cégük felé a megtévesztés sötét

lobogóját, ami mindenre alkalmas; csak arra nem, hogy amugy is züllött hiteléletünket megszilárdítsa.

Örömmel állapítjuk meg, hogy ezt a felfogásunkat, — amelyet lapunk hasábjain már többször hangoztattunk, — magáévá tette a kolozsvári itélőtábla két szekciója is. *A kolozsvári tábla elvi jelentőségű döntvényekben szögezte le egy konkrét esetben, hogy erdélyi cégeknek a Regátba való kalandor kirándulásukkal megszerzett moratórium ellenkezik a nálunk érvényben lévő törvényekkel, így figyelembe nem vehetők.* Ez a döntés megnyugvással szolgálhat a követelésükért aggódó hitelezőknek és egyuttal intó jelül azoknak a cégeknek is, akik az előbbi rossz példákra kiindulva, hasonló módon igyekeznek menekülni kötelezettségeik elől.

Camera de Comerț și de Industrie din Cluj.

ad. No. 495/1928.

Publicațiune.

Noi, Președintele comisiunii interimare a Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, în baza Art. 11. al 6. din Legea pentru modificarea legii Camerelor de Comerț și de Industrie, promulgată prin Înaltul Decret Regal No. 403 din 13 Februarie 1929, aducem la cunoștința tuturor celor interesați, că listele electorale cuprinzând pe toți alegătorii din circumscripția acestei Camere, constatatoare din județele Cluj, Năsăud, Sălaj, Someș și Turda, valabile pentru alegerea din anul 1929 a membrilor din Consiliul de Administrație al Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, sunt întocmite și sunt puse la vedere publică în birourile Camerei în Cluj, Cale Victoriei No. 51 etaj I. camera No. 8, precum și la toate prefecturile de județ, toate pretoratele, toate primăriile urbane și toate judecătorii, aflătoare în circumscripția acestei Camere.

În termen de 15 (cincisprezece) zile libere, socotit dela data acestei publicări, alegătorii omiși sau înscris eronat, au dreptul de contestație făcută direct la Camera de Comerț și de Industrie din Cluj.

Cluj, la 18 Martie 1929.

Președintele comisiunii interimare:

(ss) Ing. I. F. Negruțiu

Secretarul general al Camerei:

(ss) Nicolae Căciulă

Citiți „Lemnul“

A National Gas Engine Comp., Ashton (Anglia)

gyártmányait képező világhírű compressornélküli

National Dieselmotorok

alacsony fordulatszám és csekély üzemanyagfogyasztással fekvő és álló elrendezésben rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók az erdélyi vezérképviseltnél:

Economia Kereskedelmi és Ipari Rt.-nél, Oradea.

Ajánlatokat
készséggel küldünk!

Ajánlatokat
készséggel küldünk!

Firmele ardelenene se refugiază în Vechiul Regat dinaintea insolvențelor

Fabrica de bere „Czell“, apoi fabrica de săpun „Heinrich“ iar acum fabrica de ghețe „Herma“, a cerut moratoriu în Vechiul Regat

— Dela redacția noastră din București —

Viața economică la noi în netimul timp a început să o caracterizeze câteva noi simptome. Anume, unele firme ajunse insolvente, pentru a evita neplăcerile, ce se ivesc în urma insolvențelor, au început să își mute sediul în Vechiul Regat,

pentru a beneficia de avantajile legii de moratoriu,

care acolo este în vigoare.

Intre firmele, cari și-au mutat sediul în București pentru a evita ofensiva creditorilor, sunt: fabrica de lege „Czell“, fabrica de săpun „Heinrich“ din Cluj iar acum fabrica de ghețe „Herma“ din Sibiu.

Fabrica „Herma“, despre ale cărei situație penibilă am mai scris, a cerut dela Tribunalul Ilfov un moratoriu de șase luni, având la active 165 milioane lei, iar la pasive 95 milioane lei.

„Herma“ s'a înființat acum nouă ani, în decursul cărora în două rânduri și-a urcat capitalul, care acum se cifrează la 25 milioane. Credite a primit dela „Banca Românească“ dela „Creditul Industrial“ dela „Banca Națională“ și dela „Hermanstädter Allgemeine Sparkassa“ din Sibiu.

Fabrica „Herma“ a ajuns în insolvență din cauza unor inconveniente administrative, în urma cărora

nu a putut să prospere.

Noi înțelegem foarte bine, că

Noua campanie de construire în Ardeal

Declarațiile dlui senator I. Negruțiu, președintele comisiei interimare a Camerei de Comerț din Cluj

DI Ing. I. Negruțiu, senator și președintele comisiei interimare a Camerei de Comerț din Cluj, a făcut importante declarații în legătură cu campania de construire, ca expert Dsa între altele a declarat următoarele:

— Criza din Cluj ca și criza economică din Ardeal, nu este decât o latură a crizei generale din România. De aceea numai măsuri de ordin general și practic vor ajuta și orașul Cluj și celelalte orașe ale țării. Părea mea e că se va produce o importantă îmbunătățire, dacă guvernul va ști să animeze lucrările de construcție de locuințe.

Chiar dacă guvernul va mai prelungi cu încă un an legea de protejire a chirieșilor, va fi numai un paliativ. Guvernul actual e insuficient de vi dorință să realizeze opere pozitive — de aceea trebuie să găsească o soluțiune definitivă a problemei chirieșilor, prin larga încurajare a construcției de case.

pentru întreprinderi este mai convenabil să evite falimentul. Doar și întreprinderile amintite în acest scop s'au refugiat în Vechiul Regat, unde caută să beneficieze de avantajile legii moratoriilor, în vigoare acolo. Dar nu putem să aprobăm, ca unele firme să își instaleze „sediul“ în câte o mansardă din București, numai ca să obțină avantajile legii moratoriilor. Doar prin astfel de procedee,

se sdruncină încrederea streinătății în viața noastră economică din întreaga țară.

În tot cazul, justiția trebuie să caute modalități, ca

să nu se eludeze creditorii prin diverse procedee, cari se întreprind în urma lacunelor unor legi.

Punctul nostru de vedere l-am expus în mai multe rânduri și ne bucurăm, că punctul nostru de vedere a fost apreciat și de către două secții ale Tribunalului Cluj, cari în niște cazuri concrete, au decis, că

la noi nu se pot lua în considerare drepturile, pe cari unele firme ardelenene și-le câștigă, mutându-și sediile în Vechiul Regat.

Decizia aceasta principială este foarte binevenită și poate servi ca avertisment aceluia, cari ar mai încerca să se refugieze dinaintea obligațiilor.

Pentru o noua politica de construcțiuni

Ca să vedeți că nu s'a urmarit la noi în anii din urmă o linie clară de conduită din partea guvernărilor țării, în ce privește încurajarea construcțiilor de casă, este suficient să vă amintesc că la 1921 fostul ministru Trancu-Iași, a legiferat pentru prima oară această problema, oferind diferite avantagii, între care și scutirea de impozite pe 10 ani a caselor noi construite. Abia au trecut doi ani și la 1923, dl Vintilă Brătianu, prin legea de unificare a impozitelor, anulează avantajile date, reducând scutirea impozitelor la 5 ani.

La 1927 dl Trancu-Iași legiferează din nou încurajarea construcțiilor, dar puțin după promulgarea acestei legi, a luat iară conducerea țării partidul liberal și guvernul acestui partid n'a mai aplicat legea dlui Trancu, pentru care

trebuia să înființeze o instituție specială: Casa Construcțiilor.

Ce exemple ne dă Cehoslovacia

În Cehoslovacia s'a votat multe legi de înlesnire construcțiilor. Apoi s'a ajuns la concluzia, că Statul să nu creze un fond de construcțiune, ci el să gireze numai partea de împrumut care nu este acoperită după regulile bancare, prin imobilul construit.

Așa de pildă dacă cineva dispune de 25 la sută din capitalul necesar, poate primi de la o instituțiune financiară anume constituită, un credit ipotecar de 35 la sută, servind ca ipotecă de primul rang însuși imobilul, iar restul de 40 la sută, primește de la aceeași instituție,

Nagyvárad városa miniszteri ígéret szerint megkapja a vámszabadraktárt

A kereskedők küldöttsége memorandummal fordult a pénzügyminiszterhez, hogy az új vámtörvénytervezetet tanulmányozhassa

Nagyvárad város tanácsa memorandummal fordult Popovici pénzügyminiszterhez, akit arra kért, hogy már a jelenlegi vámtörvény hatálya alatt engedélyezze a vámszabadraktárt, amely nélkül a város kereskedelme gyors tempóban halad a pusztulás felé. Nagyvárad város kifejtette a memorandumban, hogy a város hajlandó a vámszabadraktárt maga felállítani, vagy kész belemenni abba, hogy ezt a régóta sóvárgott intézményt akár részvénytársasági alapon hozza létre.

Popovici pénzügyminiszter a város memorandumára vonatkozóan kijelentette, hogy Nagyvárad városa okvetlenül meg fogja kapni a kért vámszabadraktárt, de hogy a most még érvényben levő vámtörvény idején megtörténhetik-e, arranéve nem tett határozott ígéretet. A miniszter azzal indokolta álláspontját, hogy a jelenlegi vámtörvény teljesen ki-

servind imobilul ca ipoteca de rangul II, — acest credit însă este garantat de Stat în limita cotei de 40 la sută. Precum vedeți fără mari sacrificii din partea statului cehoslovac, s'a ajuns în țara învecinată la realizări pozitive în mare stil în materie de construcțiuni.

Aceasta ar fi o soluțiune și pentru România, numai că Statul Român ar trebui să plătească o indemnizație de chirie normală funcționarilor săi. Și această chirie ar fi o rentă suficientă pentru a putea construi o locuință.

Numai în chipul acesta, procedându-se ca în Cehoslovacia, se va pune capăt crizei de locuințe în România și va deveni inutilă prelungirea la infinit a legii chirieșilor.

zárja a vámszabadraktár felállítását, úgy hogy ilyen létesítéséhez a vámtörvény teljes átdolgozása szükséges. Az új vámtörvény pedig köztudomás szerint készülöben van, sőt a tervezet már készen is van, a pénzügyminiszteriumban.

Az Erdélyi és Bánsági Kereskedelmi Testületek Szövetsége, amint tudomására jutott, hogy az új vámtörvény tervezete már készen van, pár nappal ezelőtt újabb memorandummal fordult a pénzügyminiszterhez és kérte, hogy mielőtt e tervezetet véglegesen megállapítanák, küldjék meg azt tanulmányozás végett a Szövetséghez, hogy ez a szükséges észrevételeket megtehesse, mielőtt a tervezet a parlament elé kerülne.

Az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetsége egyébként is élénk figyelemmel kíséri az új vámtörvény sorsát.

Viitoarea alcătuire a Camerei de Comerț din Cluj

La Cluj se fac acum pregătiri pentru apropiatele alegeri ale Consiliului de Administrație al Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj.

După toate probabilitățile alegerea aceasta va decurge pe temeiul unui acord complet între părțile interesate, așa că se poate prevedea că viitorul consiliu de administrație va avea aceeași alcătuire ca și Comisa Interimară constituită luna trecută sub Preșidenția dlui I. Negruțiu.

Toate ramurile interesate sunt reprezentate în această comisiune. Membrii comisiei sunt de fapt conducătorii aproape ai tuturor organizațiilor economice din Capitala Ardealului.

Sunt 5 comercianți și 5 industriași, 5 români și 5 minoritari.

Așa s'a realizat o bună înțelegere în ce privește reprezentanța organizațiilor econo-

mice și reprezentarea minorităților.

Comerțul este reprezentat prin dnii: Richard Truffli, ca președintele al Sfatului Negustoresc, Sever Pop, ca fost președinte al Secției comerciale ale Camerei de Comerț, Iosif Hevesi, președintele Reuniunii meseriașilor maghiari, Anton Moldovan, președintele Corporației industriale și I. Negruțiu, ca fost președinte al Camerei de Comerț, secția industrială, Ionel Comșa, senatorul Colegiului comercial, director de bancă, iar minoritarii dela comerț sunt reprezentați prin dnii Adolf Guttfried și Ignatie Horosz.

Industria este reprezentată prin dnii: Moise Farkas, președintele Ugirului, regionala Cluj, Maximilian Wertheimer, fostul președinte al secției industriale a Camerei de Comerț. I. Hevesi, I. Negruțiu și Consiliul de administrație viitor, cel definitiv va avea după toate probabilitățile o componență analogă.

Firma Frigoriferile de Vest S. A. din București s'a înființat pentru fondarea de abatoare de export

Un important punct din programul economic al guvernului actual este dezvoltarea exportului de vite și lemne. Exportul de vite și de carne ce va începe în curând, nu dispune însă de abatoare moderne și instalațiuni frigorifere. Pentru înființarea acestora, s'a înființat la București o întreprindere sub firma de *Frigoriferile de Vest S. A.* la a cărei fondare participă Banca Industrială S. A. institut financiar din București, din cointerestația Băncii Marmorosch.

La fondarea firmei în afară de *Banca Industrială S. A.* participă și alți capitaliști din București, stabilindu-se capitalul social la 2 milioane lei ce se compune din 4000 acțiuni cu nominal de 500 lei. Membrii direcțiunii sunt: N. Tabacovici, Gheorghe Crăciun, B. Stinghea, Borbély Ștefan, Al. Cosma și A. Paximadi.

Első Temesvári Szeszégető és Finomító Rt. közgyűlése

Ezen vállalat e hó 16-án tartotta a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. tanácstermében Szana Zsigmond angol kir. konzul elnöklété alatt 59-ik rendes évi közgyűlést. A közgyűlés elé terjesztett igazgatósági jelentés beszámoló arról, hogy a kormányintézkedések nemcsak a legális szeszipart tönkreteszik, hanem az ország költségvetésének is óriási károkat okoztak azért, hogy szeszadó címén az állam bevétele 2 és fél milliárd leiről 500 millió leire csökkent. Ezidő szerint sajnos semmi jel nem vall arra, hogy a legális szeszipar helyzete megváltozzék. A vállalat ez oknál fogva egyéb üzemeire mind nagyobb gondot fordít és ezekben jó eredményeket is ért el. A lefolyt üzletévre 6,780.439 lei tiszta nyereséget ért el a vállalat, amelyből a 60. számú szelvényt 85 leiel váltja be, míg 882.399 leit új számlára visz át. A közgyűlés az eddigi igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokat újból megválasztotta.

A temesvári Kátrányipar Rt. hat hónapi moratoriumot kapott hitelezőitől

Amint annak idején megirtuk, a temesvári *Kátrányipar Rt.* beszüntette fizetéseit és tárgyalásokat kezdett hitelezőivel moratorium megadására vonatkozólag. Amint értesülünk a tárgyalások eredménnyel végződtek. A Kátrányipar hitelezői hat hónapos moratoriumot adtak a vállalatnak, amely egy minden tekintetben reális szanalási tervezetet terjesztett a hitelezők elé. A Kátrányiparnak ugyanis Ujvidéken van egy testvérvállalata, amelyet értékesíteni óhajt, hogy annak eladási árából kielégíthesse hitelezőit és tehermentesen kezdhesse meg a tavaszi kampányban a termelést. A temesvári Kátrányipar egyébként, a moratorium tárgyalások alatt is üzembolytonosságot tartott fenn.

Banca de Scont din Timișoara își sporește capitalul la 60 milioane

Banca de Scont din Timișoara în adunarea, care a avut loc sub prezidenția dlui Ing. Victor *Blasian*, după ce a acceptat gestiunea anului trecut și propunerea dlui director general *Kubicsek* de-a se achita acționarilor o dividendă de 120 (20%) lei,

a hotărât să-și urce ca-

pitalul la 60 milioane lei incredintând direcțiunii executarea hotărârei.

Cu ocazia adunării, au fost aleși ca membri noi în consiliul de administrație dnii: Dr. *Bodiu Mariu* și *Robert Forro*, iar în comitetul de supraveghere dl. *Desideriu Racz*.

Concentrarea celei mai importante industrii în Banat

Sindicalizarea industriei morăritului

În ultimul timp a devenit actuală de tot concentrarea morilor.

Tratative pentru o concentrare a morilor s'au inițiat în mai multe rânduri. Au fost chiar și organizații înjghebate, dar aceste organizații, în urma conducerii nepăsătoare, s'au dizolvat.

Situația nu a putut dăinui mult timp, fiindcă

între diversele mori s'au iscat grave diferențe pe chestia plasării produselor

și astfel s'a ivit din nou problema eliminării neînțelegerilor.

Tratativele pornite acum, s'au inițiat pentru motivul, că pe piață dăinuia cea mai mare

concurență ilioială între morile mici, mijlocii și mari,

A temesvári Leszámitolóbank Rt. 60 millió lejre emeli fel alaptőkéjét

A Leszámitolóbank Rt. főtő hó 14-én tartotta meg *Blasian* Victor, mérnök elnöklété alatt XXIII-ik rendes évi közgyűlést.

Az igazgatóság jelentését és a nyereség felosztására vonatkozó indítványát *Kubicsek* vezérigazgató terjesztette elő, melyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott és elhatározta, hogy

osztalék fejében részvényenként netto Lei 120 (20%) fizetessék ki.

A felügyelőbizottság jelentésének meghallgatása után a közgyűlés úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadta.

Az igazgatóság előterjesztésére a közgyűlés felhatalmazta az igazgatóságot az alaptőkének 60.000.000 leire való fel-

emelésére azzal, hogy a fel-

emelés mérvét, módját és időpontját saját hatáskörében alapítsa meg.

Ezek után a közgyűlés az igazgatóságban mint új tagokat Dr. *Bodiu Mariu* és *Forró Robert* urakat, míg a felügyelőbizottságba mint új tagot *Racz* Dezső urat választotta be.

Emelésére azzal, hogy a fel-

emelés mérvét, módját és időpontját saját hatáskörében alapítsa meg.

Ezek után a közgyűlés az igazgatóságban mint új tagokat Dr. *Bodiu Mariu* és *Forró Robert* urakat, míg a felügyelőbizottságba mint új tagot *Racz* Dezső urat választotta be.

Emelésére azzal, hogy a fel-

emelés mérvét, módját és időpontját saját hatáskörében alapítsa meg.

Dela Camera de Comerț din Cluj

Comunicat

În cale oficială ne-a venit la cunoștință că, negustorii și industriașii din Cluj nu-și satisfac obligamentele către Stat și comună, astfel în cât din restante actuale de impozite către Stat de cca 130.000.000 lei gre-

Primăria Municipiului Cluj

No. 6158—1929 cons.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință, că în ziua de 12 Aprilie 1929 ora 11 se va ține licitație publică în sala de ședințe a Municipiului Cluj, în conformitatea cu art. 71—82 din legea Contab. Publice, pentru 1000 buc. stâlpi de stejar necesare Uzinelor Electrice ale Municipiului Cluj.

Ofertele închise și sigilate se vor prezenta până la data de mai sus Delegațiunii Permanente a Municipiului Cluj.

Condițiunile de licitație și caetul de sarcini se pot primi dela Direcțiunea Uzinelor Electrice Cluj, str. Cogălniceanu No.4. Cluj, la 19 Martie 1929.

Primăria Municipiului.

vează comerțul și industria noastră cu considerabila sumă de 55,000.000 lei. Recunoaștem cu toții că toate greutățile ce apasă comerțul și industria în timpurile acestea de criză, dar după informațiunile ce avem negustorii și industriașii noștri, cu ocazia plăților ce fac prin plățile către stat pe planul ultim și își achită de regulă pro primo datoriile de mărfuri și de bănci. Acest fapt denotă puțin patriotism, căci fiecare individ are datoria sfântă să contribuie cu obolul său la susținerea statului, care le rândul său, se îngrijește de siguranța individuală și publică și de toate necesitățile, pe cari le oferă statul cetățenilor săi.

Este pur adevăr că Statul a contractat un mare împrumut extern, însă ținta acestui împrumut, este stabilizarea valută, achitarea dajoriilor către furnizorii interni și refacerea căilor de comunicație și în special al C.F.R., tot atâtea acțiuni cari se repercutează mai ales în favorul industriei și a comerțului țării. Împrumutul extern nu s'a contractat pentru acoperirea cheltuielilor curente. Și atunci întrebăm noi pe Domnii negustori și industriași, cum va putea să se consolideze valuta noastră, dacă străinătatea se va convinge că, cetățenii și în special breslele cele mai productive și mai bine fondate, industria și comerțul nu-și satisfac obligamentele către țară, nevoind a-și achita regulat impozitele.

Dar replătirea împrumutului extern contractat mai nou ne grevează cu sarcini potentate și aceasta înca reclamă o intensificare a plății impozitelor.

De aceea adresăm un cald apel către toți negustorii și industriașii din circumscripția noastră că, să-și considere ca o sfântă datorie plata impozitelor, pentru care li se fac toate înlesnirile posibile, admise de legile în vigoare.

Camera de Comerț și de Industrie, Cluj.

Banca Marmorosch Blank & Co. plătește o dividendă de 25%.

Adunarea generală ordinară a acționarilor Băncii Marmorosch Blank & Co. S. A., prin deciziunea sa din 19 Martie 1929, a aprobat distribuirea, pentru exercițiul 1928, a unui dividend de 25 la sută, ce se plătește cu începere dela 20 Martie 1929, contra cuponului respectiv, la ghișeurile Centralei și al tuturor sucursalelor și agențiile Băncii, din țară și străinătate.

A Concordia cserép és téglagyár kiegyenlített hitelezőit

A Concordia cserép és téglagyár, melynek fizetési zavarai a közelmúltban intenzíven foglalkoztatták a közgazdasági köröket, kiegyenlített hitelezőit. E célra a német bankok ötmillió lej hitelt folyósítottak a Schwäbische Zentralbank, amely a Concordia angajmányait átvette és így a Concordia részvényeit és ingatlanait tehermentesen vette át.

A legjobb cipókrém

a

GLADYS

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNACFabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

„CARMEN”

FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
ORADEA

Ajânja noi luxus, trotteur és gyermekcipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE”

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.
Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugăriteilor No. 1.
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)Saját gyártmányu szerelési és
magasfeszültségű anyagok. Mű-
szerek: Hartmann & Braun.
Szénkefék: Sächsische Dina-
mobürstenfabrik. Motorok
Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Industria Textilă
Arădană Soc. A.

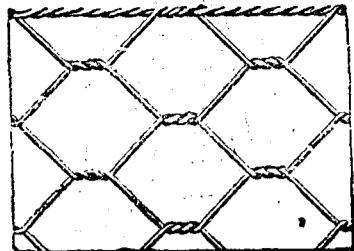
Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din ArdealErdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár
RészvénytársaságArdealul Economic
Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20-
Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15-
Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10-
Egy garmond sor Lei 80-Többszöröcsavart (hatsarkos)
horganyozott sodronykerítés-
fonatok, mindenféle sodrony-
szövetek, horganyozott tús-
készhuzal, vas- és rézbutorok,
sodronyágybetétek a legelő-
nyösebb árakban beszerez-
hetők:

Pásztori & Hettmann

Braşov,

sedronyáru, vas- és rézbutor-
gyárában.Gyár: Hátulsó-ucca 66. Tele-
fon: 481. Mintaraktár: Kórház-
ucca 32. Telefon: 428.

Cititi

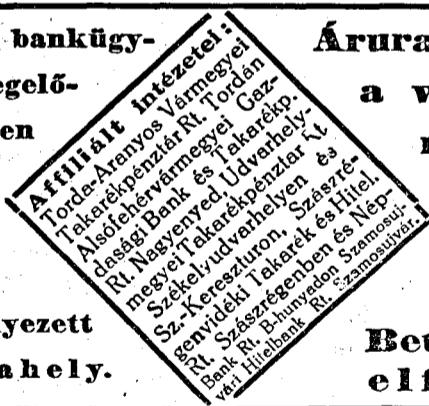
„Lemnul”

Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár
Marosvásárhely és Nagyváradon. — ::

Saját tőkéi 85 millió lei

Minden banküg-
letet legelő-
nyösebben
végez.Aruraktárai
a vasut
mellettEngedélyezett
devizahely.Betéteket
elfogad

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. —: Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja
Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. :: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.:

TRAIAN CHIRILĂ

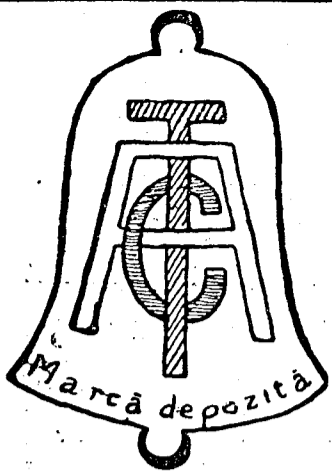
Abonamente — Előfizetési árak:

Iară pe un an . . .	{	Pentru particulari, comercianți și industriași	1200 lei
		Pentru bănci și instituțiuni financiare	2000 lei
Belföldön egész évre	{	Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak	1200 lei
		Bankoknak és pénzintézeteknek	2000 lei
		Pentru străinătate	1500 lei.
		Külföldre	

Jumătate an	{	600 lei
		1200 lei
Felèvre	{	600 lei
		1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm ²	{	20 lei
Cimlapon l. oldalon cm ² -ként		
In text	{	15 lei
Szövegoldalon		
Un sir garmond	{	80 lei
Egy garmond sor		

Cu această marcă este prevăzută
fiecare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrica

„TACĂMUL” din CLUJ.

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de
bijuterii mai bune. Numai pentru revanzători.
„Tacamul” fabrică de argintărie. Cluj,
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82.
Adresa telegrafică: „Tacamul”.

Olvasza a

Keleti Újság-ot

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA, COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Fogalom

a közönség körében az a tisztaság rend és
előzékeny kiszolgálás, melyet

20% engedmény

adása mellett nyújtunk ezen lap előfizetőinek.

Legolcsóbban

nálunk étkezhet, mert olcsó árainkból külön
kedvezményképpen (P 150-es menüt kivéve)

10 %

engedményt adunk.

Semmi

költsége sem az érkezőkor, sem az elutazáskor,
mert szemben vagyunk a **Keleti Pályaudvarral**.
Magyaros vendégszeretettel várjuk családi szálló-
dánkban.

Grand Hotel **PARK** Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Báross-tér 10. szám.

Industria Sârmei S.A. Cluj

UZINELE: CÂMPIA TURZII

Adresa telegrafică: „FERRUM” Cluj.

Telefon: 440, 347.

Sârmă lamina ă, fier de beton, cue de tot felul, sârmă arsă,
sârmă arămită, sârmă ghimpată, sârmă de oțel, incuietoare
de saci, arcuiri de mobile, agrape, sârmă zincată (galvanizată).

Hengerhuzal, betonvas, tuskeshuzal, acélhuzal, vashuzal, reze-
zett, vashuzal horganyzott, szöa minden méretben; zsákkötöző
drótok, irodakapcsok, butorrugó, vashuzal, fényes, lágyított.

Walzdraht, Betoneisen, Drahtstifte jeder Art, Drahtgeglüh-
blank, verkupfert, verzinkt, Stahldraht, Stacheldraht,
Möbelfedern, Werdernadeln, Sackverschlüsse.

DREHER- HAGGENMACHER

tavaszi

„Márciusi sör”-e

már forgalomban van!

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fiókontézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési 36 millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.